بررسى شهرونداز معضلات دانلود آلبومهاي موسيقي ونبودقانون كيي رايت ازنگاه اهالي موسيقي

آناتومىيكاپيدمي

دانلــود غیرقانونی نه یــک پدیده اســت و نه یک جريان مُتداول تعريف شده؛ بيشــتر شبيه يک موج ن. موج اُپیدمی گونــهای که در ُکشــورمان بین مردم سـرایت کرده و کارایی آن فقط متعلق به طبقه و قشر خاصی نیســت اگرچه فقط نمی توان مردم را مقصر برپایی این موج غیرفرهنگی دانست چون حتی برخی از فعالان موسیقی هم در شکل گیری این بحران مقصرند. بحرانی که به شکل بارز و نجومی ای درحال رشداست و متاسفانه حتى تبلیغات هم در جهت حذف آن اقدامی نمی کنند؛ جالب این جاست به جای ر کید است ان اقدامی نمی کنند؛ جالب این جاست به جای این که به دنبال تدبیر و راهکاری برای حل این مسأله باشند، مردم را به دانامد شد ۔ میکنند ــتوجو کرد؛ از دانلود «پاروې بیقایق» ــن چاووشــُـى گرفُته (كه بهُ محضٌ ورودش به بازار موسیقی، آلبومش چند ثانیه بعد در اینترنت لو رِفْتَ) تَا جدیدترین های آلبوم ش.ع و سُ.ش. دُر اینُ گزارش سعی کردیم به این معضل و همچنین مسأله عدم قانون کپیرایت که این روزها به شـکل طوفانی به دنیای موسـیقی و سـاختار آن نفوذ پیــدا کرده، به همراه برخی از چهره های موسیقی از جمله سالار عقیلی،امیدحاجیلی،همایون نصیری و حمیدحامی

مسئولان بايدبه فكر چارهاى باشند ــالی اســت که آلبومهای موســیقی در پی

ست شما در د نکند! خب آدم در مقابل چنین اقدامی دست شما درد ندند: حب انجا در ممین چنین است. چه باید بگوید؟! هـــر هنر مندی در برابر چنین اتفاقی ناراحت می شـــود چون به شـــکل غیر قانونی آثارش

کړی شده. فکر می کنم که ما هر چقدر هم از این بابت کپی شده. فکر می کنم که ما هر چقدر هم از این بابت ناراحت شویم و اعتراض کنیم، راه به جایی نمی برد و هیچ اتفاق خاصی نمیافتد. محقق شدن این امر، از عهده ما هنرمندان خارج است و فقط مسئولان باید ه آن رسيدگي کنندواز آثيار هنرمندان حمايت و کاری کنند تا این اتفاق در مملکتمان یا کمتر شـود بااصلار خندهد، عقیلی همچنین از این که سی دی ها در ایران به راحتی و بدون هیچ کدورمزی در اختیار مردم قرار می گیرد، اظهار گلهمندی کرد و گفت: «در اغلُب کشُورها، کلیدها یا قَفل هایی در فایل سی دی ها می گذارند تا مردم نتواننداز آن کپی کنند، اما این جا نه تنها این کار را نمی کنند، بلکه وقتی اشخاص از آن سنیهایی در راهی کنند بهخویی استخی از این تکثیر می کنند، فقط جریسهای از او دریافت کرده را بعد از ادش می کنند، اما نباید چنیت کاری را انجام دهند چــون اگر حتــی خود آن شــخص هم بفهمد که این کار چقدر برایش خطرناک اســت، هیچوقت

کیے رایت نمی کند، حقانتشار،بدوناجازه!

نے از الزامات توجه و احترام نسبت به یک کپی رایت به راحتی توسط سودجویان پایمال و نادیده گرفته می شود. همایون نصیری، نوازنده گروه

«دار کــوب» که دل پــری از این قضیــه دارد، در اینباره معتقد اســت: «متاسـفانه در موسیقی ما قانونی به نامُ رعايت حسق صاحم دم رسیت حسق صاحب او وجود نــدارد! در حالی که در بُرخی از کشورها، هر شرکت و ارگانی در صورت استفاده از اثر، ابتدا از صاحب اثر

ی هم بیفتد، بخشی از مشکلات م

نوشیدنی۵هزار تومانی یا آلبوم

اگوش دهند و سهس آن را با قیمت بسیار ناچیزی

ر اون نهند ونسیس آن را با نیمت بسیار مهیری (۹ آتومسان) خریداری کنند هرچند راهاندازی این سایت، اقدام قابل توجه و خوبی بسود، ولی تبلیغاتی در جهت ترویج این فرهنگ شکل نگرفت، امید حاجیلی، یکی از نوازندههای سابق گروه (دار کوب)

که اخیرا کنســرتهایش با اســتقبال خوبی از سوی

مخاطبان مواجه می شـود، معتقد است که حتّی اگر تعداد سـایتهای معتبر هم برای دانلود بیشتر شود،

امــا دوبار ه اکثر مــر دم به همان ســایتهای نامعتبر

غیرقانونی مراجعه خواهند کرد.«به نظرم این فرهنگ

هنوز بین مردم و اهالی موسیقی جا نیفتاده و مسلما

ــر تــعر سطح مسرر وروسی بابت یک نوشیدنی بپردازد تا آن را در ۳۰ ثانیه بنوشد و بعدقوطی شر را به بیرون بیندازد که حاضر نمی شود

آهزار تومان بپردازد تایک سے دی که در اُن ۱ الی ۱۲ ترک موجوداست را به صورت اور جینال تهیه کند و هر زمان که بخواهد آن را گوش دهدا، او همچنین

ما جریان درستی نداردو در این صورت کسی هم اهمیتی به آلبومها نمی دهد تا برود اصل و اورجینال

آنها را خریداری کند؛ تازمانی که موسیقی جریان

بهر ر سریسسری سده درسی د موسسیسی بریس درست و رویی نداشته باشد، هیچ فکری هم نمی توان برای آن کرد. وقتی موسیقیمان بلاتکلیف است، چه

بری این طرحتوانی برای آن اندیشسید؟ سال هاست که موسیقی با همین روند حرکت می کند و چیزی هم در آن تغییر پیدانکرده است.»

۰۰ نمانطور که دُر ابتدا به این مسأله اشاره شد، دانلود

غیر قانونی، معضلی نیست که مســبب بروز آن فقط

۔ ر ر ری مردم باشند. شاید در نگاه اول در نوک پیکان آن مردم قرار گرفته باشند، اما گاهی اوقات حتی برخی از اهالی

موُسيقَى هم از دانلود آلبومهايشان احساس رضايت مى كنندو هيچ اعتراضى نسبت به آن ندارند. ازمانى

رردین کسی نمی آیداثری را دانلود کندو پول آن را هم بپردازد.

وقتی کُسی به شکل رایگان میتواند آلبومی را دانلود

کند که نمی رود آن را بخرد دانلـود کنـد! زمانی که یک نفر حاضر است ۵هزار تومان

مىشود.،

ب می کند و کلی از لحاظ مادی او را تامین بر سپس از اثرش استفاده می کند. اما این جا چنین بست و متاسفانه نادیده گرفتن این قضیه، لطمه بسیار ب داکرده؟ وقتى دانلوداعتبار وشهرت كسب مى كندا ر کی . . . رکز حمیــد حامــی، خوانندهای کــه نبوغ خــود را در مکاریهایش با بابک بیات نشــان داد و توانســت جايگاهُ خُودرابه عنوان يک هنرمند با اخلاقُ و حرفه ای حفظ کند، بااين که قبلا هم به قول خودش فريادهايي راهکاری برای جلوگیری از قاچاق غیرقانونی فیلمها ارایه شد که از آن به بعد سودجویان کمتر توانستند فیلمی را تکثیر کنند مسلما اگر این اتفاق در رابطه با برای جلوگیری از دانلود و کپی غیرقانونی زده و برخی دشمنش شدهاند، در این رابطه معتقد است: «من سال هاست که در نوک این پیکان قرار دارم و به خاطر ین که به مردم گفتم دانلود نکنید، هم توسیعانی شخور تومانی به انبوم ۳ هزار تومانی؟ چندی پیش سایتEtunes حاضر شد قراردادی ديدم و شركت ها دشمنم شدند و حتى هر از گاهي هم مردم با من درافتادند. اما الان هم دوباره می گویم که دانلود موسیقی که برایش زحمت کشیده شده، یک نوع دزدی است. متاسفانه در برههای، یکسری راباسایتهای بزرگی که به صورت غیرقانونی ورایگان آلبومهای موسیقی مجاز را برای دانلود در لینکشان ۔ از خوانندہ هـای زیرزمینــی که اتفاقا جـزو ۵، ۶ نفر خواننده های کنســرتبرو هم هستند، در پی اقدامی حتی برای سُاده تر شدن روند دانلود، قوانینی را برای کاربران تعیین کرد تا اعضاابتدا قطعه موردنظرشان

تولید آثارشان، فکر و هزینه کردند و زحمت کشیدند. آنها تمام امیدشان به این است که وقتی آلبومشان منتشر می شود، حداقل سرمایه گذاری که بابت این

باربَد به من داد که أن هم سي دى با قيمت بالا بود، چیزی نصیبم نشد، او همچنین درباره تخلف برخی همیشــه پلمب میشــود.اما در ایران شــر کتـهایی . نرکتهای پخش موسیقی به صورت پاکتی و ادبی انجام می دهند و بالطبع ما خوانندهها آسیبی که در ابتــدای توزیع آلبومهایمان می بینیم، ســنگین تر از

که تاریخ توزیدع آلبوم خوانندهای بــه تعویق بیفتد، مجبور مىشود قطعات آن رابه شكّل تكترك بيرون بدهد چون در شــرايطي قرار ندارد که آلبومش مثل همیشهٔ بفروشد.او از این کار راضی است چون دلش میخواهدهرچه سریع تر آهنگهایش به گوش مردم برسدتابتواند کنسرت بگذار دونتیجه بگیرد، هرچند مى توان منكر اين قضايا شد، اما بانگاهى دقيق تر می توان متوجه حضور برخی در پشت پرده این قضیه شد. کسی چهمی داند شاید مافیا به این قضیه هم نفوذ

کارُهایشــان را به صُورتَ رَایگان در اختیارُ مردم قرار دادند تا آهنگهایشان شنیده شود و الان همه دارایی واعتبارشان رامديون دانلود واينترنت اند آنها در ابتدا به صرف این که از طریق اینترنت به خانه هاو گوش های مردم نفوذ کنند، وارد موسیقی شدند و از این قضیه مرم سود مساورد موسیقی مساور رین سید هیچ آسیبی نمی بینند. چون برایشان مهم نیست که سی دیشان بفروشد یا نه. تحت حمایت هایی خاص، سالی ۴،۲ میلیارداز کنسرت هادر آمد کسب می کنند و اصلابه مسائل اینچنینی اهمیت نمی دهند. اما در مقابل این اشخاص، کسانی قرار دارند که سال ها برای

کار کردند، به سمتشان برگردد.» او معتقد است، تنها قربانیان این معضل و جریان، هنرُمندانی هســتند کــه از دانلود و کپــی غیرمجاز آثارشــان آســیب می پینند. «بالطبع این دســته از هنر مندان غالبا موسيقي شان سبك خاصي هم دار د که خوانندههای موسیقی سـنتی را هم می توان به نها اضافه کرد و خودم را جــزو آنها می دانم. من برای آلبوم قبلی ام ۱۴۰ میلیون تومان هزینه کردم ولی فقط از اسپانسسر ۳۰میلیون دریافت کردم. حتی از فروش ألبوم، يكريال غير از مبلغ محدودي كه شركت أواي ر برای از این این از این این از این این این این این در نحوه انتشار آلبومهای موسیقی اشاره کردو گفت: «قانون کپیرایت در کشُورهای همسـُایه کاملارعایت می شود و داستنُ یک دســتگاه کپی ســیدی در فروشــگاه سیدی یک در سنگینی حساب می شود؛ زندان و جریمههای جرم سنگینی حساب می شود؛ زندان و جریمههای سنگینی دارد و در صورت تخلف آن فروشگاه برای هستند کـه حتـی در سـوپرمارکتها آلبومهای موسیقی رامنتشـر میکنند.اکثـر خوانندهها هم همیشــه از آنها ناراضی بودند و ضرر دیدند. بنابراین اولین دزدی را شــر کتهای غالــب، یعنی ۸ درصد

امضامی کنند،اما شـرکت پخش ۲۰۰هـزار عدد به معامی ننده اما سر رف پخش ۱۰۰ هزار سیدی رو رفتادید رای فروشد و از آن ۱۰۰ هزار سیدی که بامن نوعی فرارداد بسته، فقط ۲۰ هزار عدد از آن می فروشد و ۱۸۰۰ هزار عدد باقی ماننده و ادر اتبارش نگه می دارد. در صورتی که شرکت پخش ۲۲ هزار عدد فروخته ولی أماري كه به بنده مي دهد فقط ۲۰ هزار عدد است. اين امری که به بعدادی معاصفت ۱۰ مور هنداست. جریان، ضربه بسیار بزرگی به موسیقی ما زده و باعث شده، خوانندههایی که بازار پسندترند و در اینترنت و راديوهای آنچنانی فعاليتُ بُيْشتریُ دارنُد، سود بُبرندُ و به خاطر برگزاری کنسے تھا و شہر تشان، حمایت

ر. شــوند. اما درمقابل، خوانندههایی مثــل من هر روز ضعیفوضعیف تر شوند.» سیت و حصیت بر سر شرکتهایی که مردم را به دانلود و کپی رایت تشويق مىكنند

ی راز سی دی را کپی کرده و آورده سر چهارراه می فروشد، در حالی که اگر نگاه به قیافه و وضع اقتصادی آن آدمها کنیم، می بینیم که اصلاعلم ایس را ندارند که در روز مثل ۱۰۰۰ عدد سی دی کپی کنند. این اشخاص از سوی آدمهایی که چند نفر از آنها را هم می شناسم، حمایت می شوند؛ کسانی که سے دی را به صورت غیرمجاز کپی می کنند و سر چهار راهها می فروشند و یرد...ر چهی هی مستور سر پهرورد... از این راه درآمدزایی می کنند.» او که دسته بندی خاصی از مجرمان موسیقی دارد، به زعم خود دسته سـوم را چنین معرفی می کند:

ا ضربه سوم را مسردم به موسیقی وارد می کنند. درست است که مردم آثار موسیقی را دانلود و کپی یر مجاز می کنند، اما معتقدم حتی کسانی هم نهیه کنندههای موسیقی یا خوانندههایی که از انتشار ». آثارشان در فضای مجازی سـود می برند، هستند. او اما اسـتعاره خاصی از این قضیه دارد: «اگر قرار باشد کسے بیاید واز خانه من دزدی کند و یک تکه نان با خود از آن جا ببرد یا هزار تومان از جیب من بزند، اگر خوردن آن پول حرام است، مسلما کپی کردن و دانلُودگردن آهنگی که من ۵سال بهخاطر آن کشیدم و ۱۴۰ میلیون هزینه کردم، عمرم را پای آن گذاشتم و برای صدور مجوزش کلی اذیت شدم، ایمان دارم که دانلود آن به شــکل رایگان حرام است و یک نوع دزدی محسوب می شود. من سال هاست در رابطه با این قضیه دارم می جنگم ولی متاسفانه به نتیجهای ه. جملهای سازمانهای مبارزه با اعتیاد دارند که می گویند، نجات یک فرد معتاد، نجات یک جامعه است (نمی دانم چرا در این لحظه این جمله به ذهنم رسيد). اگر بتوانيم در مورديک نفر روشنگری و آگاهش کنيم، يک جامعه را نجات داديم. چون آن ر برای کرد است و ۱۳۰ میلیغ برای ۱۰ نفر دیگر باشد و یک نفر می تواند یک تبلیغ برای ۱۰ نفر دیگر باشد د می تواند ۱۰ نفر دیگر را ترغیب به کپی نکردن کند.» او ادامه داد: «خوشبختانه این قضیه درباره طرفداران مُن با این که نمی دانم تعدادشان چقدر اُست، کمتر اتفاق افتاده و از آنها ممنونم که با کپی و دانلود نکردن آثارم حمایتم می کنند. من سعی خودم را انجام دادم تا این فرهنگسازی انجام شود و فکر می کنم که چند حرکت کوچک هم در این راستا شکل گرفته است. اما حرباد قانون کهی رایت باید بگویم که وقتی مسئولان دیراره قانون کهی رایت باید بگویم که وقتی مسئولان نمی خواهند کهی رایت در کشور مان وجود داشته باشد یا اگر وضع بشسود قدرت اجرایی آن را ندارند، مسلما به ایس زودی هانباید منتظر چنین اتفاقی باشسیم،

ایکاش من هم میدانستم

چرا وقتے آلبوم ها به قیمت من بر ر ر کی گرا در این بر کا در بگیرد،چُرادوباره دست به آیسن کار می زنید و از انجام آن هیچامتناع وابایی ندارید؟!

ای کاش می دانستم که دلیل این کار چیست. اما مگر آثار هنری، فیلم و موسیقی جزو مال و اموال شخصی خالق آنها بهشمار نمی رود؟ باور کنید موسیقی و اثر هنری ما هم مثل ملک و اموال شماست. همان طور که خانه و وسایل و اموال شما

جزو دارایی هایتان مُحسوب می شود آثار موسیقی ما هم جزواموال شخصی مان است. وقتی در آیین و مذهب مان دربـــاره احترام به وسی در ایین و مدهبخان درسره حرام امدال دیگران تاکید خاصی شده و نظرات صریح و رورشنی نسبت به آن موجود هست بس چر نسبت به آثار فرهنگی و هنری این تاکیدات را مدنظر قرار نمی دهید؟ شاید این وسط موسیقی هم مقصر باشد. اگر قالسون و عدالت جدی تری _يقىوجود داشته باشــد، برخى آن رابه رسمیت می شناسیند و دست به چنین کاری . می زنند البته شاید پایههای سست مور ے۔ هم به رشداین جریان کمک کردہاست چون اگر قانوني به عنوان, عايت حق صاحب اثر به, سه برایم سوال است! اگر قرار باشد که تمام ارگانها، هزینههایی را برای تولید یک اثر متقبل شــوند، باید حق یخش هم مبلغی را برای اثری که از آن استفاده می کند، به صاحب اثر بیسر دازد. اما این

چنین نیست و با این که سایتهایی برای تحقق این امر راهاندازی شده،مردم دوباره به سمت دانلود غَيرَقانُونَى واينَ قباحت مَى روندُ. دُر وهله اول از اينُ قباحت با عنوان ناديده گرفتن حقوق صاحب اثر، تعبیر می شود. معضلی که باید در کشور نهادینه مبیر می سود. شود تابرخی از مسائل پنهانی درحال رشد، رؤیت پیدا کندو بسیاری از مشکلات موسیقی حل

بادداشت

شود. اما مگر می شــود که کســی از اثــری و فیلمی اســـتقبال کند ولی حق اجتماعی و شخصی او را بدون توجه به اســتثناها، رعایت تکنید متاسفانه این معضل توسط افرادی که پایبند به این مسائل یں نیستند، در حال رشد است؛ مسأله جانیفتادهای که عاملانش، کاملا آن را جاافتاده می دانند! اما در مقابل چنین افرادی، کسانی هستندبه جای این که از طریق دانلود و کپی رایت به آلبوم ها دستر ســی ر رس پیدا کنند، صبر می کنند تاخیلی محترمانه آنهارا زبازاربه شکل اورجینال تهیه کنندامیدوارم تعداد این افراد زیاد شود و کسانی که آلبومها را دانلود ی کنند، شیوه در ست آلبوم خریدن رایاد بگیرند. البته معتقدم که نه تنها دانلود، بلکه تکثیر و کپی غیرمجاز هم این روزها در فضای موسیقی جریان ساز شده و به معضل بسیار بزرگی تبدیل شده است. چندی پیش به فروشگاهی رفتم که متاسفانه چشمانم به قفسه سی دی هایی افتاد که در آنجا تعدادی از آلبومهایم به شسکل غیر قانونی کپی شسده بود، آنها را به جای سی دی اور جینال قالب می کردند تا به مردم بفروشسند. جالب است وقتى متوجه اين اتفاق شدم و با فروشنده ص كُردم،او گفت كه آقاي اخشابي از اين كار ماراضي . منهم چیزی نگفتم چون در مواجُهه بااین اتفاق واقعاا: شدت تعجب نمي دانستم كه بابدجه بگويم ُفقط كفتم خدااز شماراضي باشدا

كپىرايتدرايران

محمود کریمی شرودانی ا قانون وضعیت حفظ حقــوق مادی و معنــوی پدید آورندگان آثار هنری اعم از هنرمندان، مولفان، مصنفان مربوط به ســال ۱۳۴۸ اســت که براساس این ربر . قانون اثرهایی که توسط پدیدآورندگان تهیه می شـود و آنچه این پدیدآورنـده از راه دانش و ابتکار پدید می آورد از آن اوست. چند بند از قانون سال ۴۸ درباره اینچنین آثاری است که

توسط پدیدآورنده به وجود می آید. شعر، ترانه، تصنیف، سـرود، کتاب، نقاشی، شمر زاده تمنیقه سروده کتاب نقاشی، پیگروسازی عکاسی و موارد دیگر که جنبید فیلکلو دار و مربوط به هنرهای صنتی است براسیاس این قانون حقاظتی از صاحبان فکر و اداشیه در سحلح جامعه یدید می اید اما از حجار دار ایران بعطور جدی و اساسی مشکلات و تعیین ممادیق آن مختلف است، کشور ما درسال ۲۸۲۰ شمسی برای ثبت در در داد در داد در داد میشود. سوره دارستان ۱۸۳۰ بین است بین اهللی علایم به کنوانسیون مادرید ملحق شد اما برای پیوستن به کنوانسیون ابرن! (که از کپیرایت حمایت می کنت) هنوز هم تردید دارد و در—ال حاضر هم برنامهای برای پیوستن به این کنوانسیون در نظر گرفته نشده

حمایت از کپی رایت همواره با تردید و احتیاط تـوام بـوده و حتی در پیوسـتن بـه تر تیبات بین المللـی بـرای حمایـت از مالکیتهـای

... معنوی نیز تردید وجود داشته و دارد. علاوه بر تردیدهایسی که درخصوص لزوم حفظ حقـوق مؤلف و مصنف وجـود دارد، یکی از دغدغههای همیشـگی کشـورهای یعی روست می مسیست کی مسورتی جهان سوم این بوده که پیوست به نظامهای بین المللی حمایت از کپی رایت به واسطه لزوم پرداخت مبالغ کلان بابت . ررافت و خرید حق انتشار کتب، نشریات و آثار علمی و نرمافزارها، روند انتقال علم وُ تكنولوژى به أين كشورُها را متوقف يا دست كم كند مىسازد. البته ذكر اين نکته نیسز ضسروری بهنظر می رسسد که در یک جامعه نرمافزاری کمه قانون حمایت از

يديدآورندگان نرمافزار (Copy Right) نُشود، نَميُ تُوانُ بِهُ اجِراكَ هر مُقُررات دیگری خوشبین بود. سرقت فرهنگی در فضای مجازی

در دورانــی کــه اینترنت در عمــل ته مرزها را در نور دیده و افسراد را در تعاملی به وسیعت گستره زمین قرار داده است، روند اُطلاع رسانی هم به ُصوّرت مُثبت و هم منفًی شتاب بیشتری به خود می گیرد. امروزه شبکه اینترنت به عنسوان دروازه جهان اطلاعات بیسرست به سوری ورورد . پهس دارای ورود شناخته میشـود که دریچهای را برای ورود کاربران به دنیای انواع دانستنیها می گشاید، اما همین ویژگی خاص سبب ایجاد شرایطی در زمینه تولید محتوا در فضای سایبر شده کـه تقریبا هیچ فــردی مالــک محتوایی که رت کی در دی است، نیست و به محض تولید و نتشار نخستین نسخه از آن، باید شاهد تکثیر نولید کردہ است، نیہ انتشار نخستین نسخه از آن باید شاهد دکتیر غیرمجاز آن در دنیای سایم را بشد استفاده از محتوا و مطالب درچ شده در فضای وب. مسترسی افراد را به به سیاری از مطالب و اطلاعاتی که در زمایی امراتی و دستیایی امرات آنها نیازمند تلاش زیادی بود، به امری عادی تجیها کرده است آنچه در ایس بین نادیده گرفته شده و به دست بری خدید شده است درچ منی و ماخذ اولیونی سیرد استه است درچ منی و ماخذ اولیون سیرد و اطلاعات در این شببکه جهانی است. بارها دیده شده است که برخی سایتها یا وبلاگها مطلبی را منتشر کردهاند که همان مطلب بدون درج منبع اولیه در سایت یا وبلاگ دیگری استفاده شُده اسْت. حتی گاهی دیده میشسود برخی مطالب در وبلاگهای مختلف چند دست می چرخد و منبع اولیه گم می شود و در شرایطی افراد به منابعی لینک داده می شوند که خود آن منابع مطلب

بنابراین باید با تدبیر لازم و قوانین خاصی به دفاع بیشتری از حقوق شهروندان پرداخت و در این میان اجرای یک قانون جامع که تا حد ممکن سوءاستفاده را در این حوزه کم کند، امری شدنی و ضروری احساس می شود.

ا س قت ک دند.

